VIETNAMEES

Vertaling
Lam Ngo,
i.s.m. Tu Ngo
en Nguyet Nguyen

WAT & HOE
TAALGIDS

Wat & Hoe: wat anders!?

Wat & Hoe maakt deel uit van Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen
www.kosmosuitgevers.nl

Leverbaar in de serie Wat & Hoe:

- Wat & Hoe Onderweg
- Wat & Hoe Select
- Wat & Hoe Taalgidsen

Kijk voor meer informatie op:

www.watenhoe.nl watenhoe watenhoe_reizen

6e druk, 2016
© Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

Technische realisatie en productie: LINE UP boek en media bv
Omslagontwerp: Julia Brants, Den Haag
Vormgeving: Julia Brants, Den Haag
Illustraties: Monique van den Hout
ISBN 978 90 215 6222 3
NUR 507

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave. Wij zouden het zeer waarderen wanneer u geconstateerde onjuistheden ons wilt doorgeven, zodat wij hiermee rekening kunnen houden bij een volgende druk. Uw opmerkingen kunt u zenden aan: info@watenhoe.nl

Inhoud

Woord vooraf 6

1 Handig om te weten... 7
1.1 Beknopte grammatica 7
1.2 Uitspraak 9
1.3 Handige rijtjes 13
1.4 Datum, tijd en getallen 18
1.5 Persoonlijke gegevens 27

2 Praktische zaken 29
2.1 Bank 29
2.2 Post 30
2.3 Telefoon 31
2.4 Internet 35
2.5 Foto en video 35
2.6 Het weer 37
2.7 Veiligheid 39

3 Ontmoetingen 41
3.1 Algemeen 41
3.2 Iemand aanspreken 42
3.3 Zich voorstellen 44
3.4 Elkaar begrijpen 50
3.5 Hobby's 51
3.6 Een mening geven 52
3.7 Een compliment geven 54
3.8 Iets aanbieden 55
3.9 Uitnodigen 55
3.10 Iets afspreken 57
3.11 Iemand versieren 57
3.12 Afscheid nemen 60

4 Onderweg 64
4.1 De weg vragen 64
4.2 Douane 67
4.3 Bagage 69
4.4 De auto 70
4.5 Verkeersborden 70
4.6 Het benzinestation 72

4.7 Pech en reparaties 72
4.8 De fiets 77
4.9 Vervoermiddel huren 77
4.10 Liften 79
4.11 Inlichtingen 82
4.12 Openbaar vervoer 84

5 Overnachten 94
5.1 Accommodatie zoeken 94
5.2 Bij de receptie 95
5.3 Hotel/appartement/huisje 96
5.4 Klachten 99
5.5 Vertrek 100

6 Eropuit 102
6.1 Bezienswaardigheden 102
6.2 Sport en recreatie 105
6.3 Aan het water 106
6.4 Wandelen en bergbeklimmen 109
6.5 Fitness en wellness 110

7 Winkelen 112
7.1 Algemeen 113
7.2 Levensmiddelen 116
7.3 Kleding en schoenen 116
7.4 Kapper 118
7.5 Afrekenen 120

8 Eten en uitgaan 122
8.1 In het restaurant 122
8.2 Bestellen 124
8.3 Klachten 132
8.4 Afrekenen 133
8.5 Uitgaan 134
8.6 Kaartjes reserveren 137

9 Gezondheid 139
9.1 De dokter roepen 139
9.2 Klachten van de patiënt 139
9.3 Het consult 143
9.4 Recept en voorschriften 148
9.5 De tandarts 149

10 In moeilijkheden 152
10.1 Om hulp vragen 152
10.2 Ongelukken 154
10.3 Er is iemand vermist 155
10.4 Verlies en diefstal 156
10.5 Aanranding 157
10.6 De politie 158

Woordenlijsten 161
Nederlands – Vietnamees 161
Vietnamees – Nederlands 213

Woord vooraf

Al ruim 90 jaar kun je je met ***Wat & Hoe Taalgidsen*** verstaanbaar maken in vele talen. Dat betekent niet dat de gidsen inmiddels hoogbejaard zijn. Met de huidige generatie gidsen kun je vragen naar de beschikbaarheid van wifi, plekken om je telefoon op te laden of waar je geheugenkaartjes kunt kopen voor je camera. Ook zijn vele taalgidsen inmiddels als app beschikbaar voor Android en iOS. Sommige apps bevatten beluisterbare uitspraak die je kunt laten horen aan je gesprekspartner. En er zelf mee oefenen kan natuurlijk ook!
De ***Wat & Hoe Taalgidsen*** staan bekend om de vele handige zinnetjes die je kunt gebruiken in een hotel, restaurant of gewoon op straat. Bij alle zinnen zie je meteen hoe je ze moet uitspreken. Er zijn praktische tekeningen waarop je ook kunt aanwijzen wat je nodig hebt. Achterin staan woordenlijsten in beide richtingen die van pas kunnen komen om snel even een woord op te zoeken. Wil je meer weten over de grammatica, dan kun je voorin daarover een beknopte praktische uitleg vinden. De gidsen zijn in samenwerking met Van Dale tot stand gekomen.

Wat & Hoe-taalgidsen zijn er in de volgende talen:

Afrikaans	Fries	Roemeens
Arabisch	Grieks	Russisch
Braziliaans	Hebreeuws	Slowaaks
Bulgaars	Hongaars	Spaans
Catalaans	Indonesisch	Thai
Chinees Mandarijn	Italiaans	Tsjechisch
Deens	Japans	Turks
Duits	Kroatisch	Vietnamees
Engels	Noors	Zweeds
Fins	Pools	
Frans	Portugees	

Deze ***Wat & Hoe***-taalgidsen zijn ook als app verkrijgbaar:

Duits	Frans	Spaans
Engels	Italiaans	

1 Handig om te weten...

1.1 Beknopte grammatica

- **Het lidwoord**

Het Vietnamees kent geen lidwoord (zoals *de, het* en *een* in het Nederlands). In plaats daarvan kent het Vietnamees de klasserende lidwoorden zoals bijvoorbeeld:

- *cái*: voorwerpen
  cái nhà — het huis
- *con*: meestal voor dieren
  con chuột — de rat

- **Het zelfstandig naamwoord**

Het zelfstandig naamwoord kent geen geslachtsvorm. Het meervoud wordt gevormd door het plaatsen van *các* of *những* vóór het zelfstandig naamwoord.

- *những/các* con chuột — de ratten

- **Het werkwoord**

De Vietnamese werkwoorden worden niet vervoegd. Ze blijven hetzelfde ongeacht het geslacht, de persoon of tijdsvorm. Om aan te geven dat een handeling in de verleden tijd is gebeurd gebruikt men de bepaling *đã*. Om aan te geven dat een handeling in de toekomstige tijd gaat gebeuren, gebruikt men de bepaling *sẽ*.

- tôi *đã* đi — ik ben gegaan
- tôi *sẽ* đi — ik zal gaan

Het koppelwerkwoord 'zijn' oftewel *là* wordt niet gebruikt als er een bijvoeglijk naamwoord of een plaatsaanduiding wordt gebruikt.

- tôi mệt — ik (ben) moe
- tôi ở Hà Nội — ik (ben) in Hanoi

• De vragende vorm

Om een zin in vragende vorm te zetten gebruikt men de vragende voornaamwoorden zoals bijvoorbeeld:

- *nào*	welke?
- bàn *nào?*	welke tafel?

Het is ook mogelijk om een vraag te stellen met *không* of *phải không* aan het einde van een zin:

- anh về nhà *không*?	ga je naar huis?
- anh về nhà *phải không*?	je gaat naar huis, nietwaar?

• De ontkenning

De ontkenning wordt aangeduid door *không* te plaatsen vóór het werkwoord, bijvoeglijk naamwoord of bijwoord.

- tôi *không* đi	ik ga niet
- tôi *không* có nhà	ik heb geen huis
- tôi *không* mệt	ik ben niet moe
- tôi ăn *không* nhiều	ik eet niet veel

• De aanspreekvormen

In het Vietnamees is het ingewikkeld om iemand juist aan te spreken. Er wordt onderscheid gemaakt naar leeftijd, geslacht en status. Over het algemeen zijn de vuistregels als volgt:

1	*Ông*	meneer
	Bà	mevrouw

Dit is een beleefdheidsvorm en wordt toegepast in de situatie waar wij 'u' gebruiken.

2	*Bạn*	vriend(in)

Bạn geldt voor zowel man als vrouw en wordt toegepast in de situatie waar wij 'je' of 'jij' gebruiken. Vaak wordt in deze situatie ook de voornaam in plaats van 'bạn' gebruikt.

3	*Anh*	oudere broer
	Chị	oudere zus

Anh en *chị* worden over het algemeen gebruikt voor mensen die ouder zijn, maar waarbij wij niet 'u' gebruiken, of voor mensen die wij goed kennen. Het wordt dus niet alleen gebruikt binnen de familie.

4 *Em* broertje of zusje

Dit is de aanspreekterm voor iemand die jonger is.

5 Iemand uit de familiekring wordt aangesproken met specifieke woorden voor familierelaties, zoals oom en tante.

Om iemand correct aan te kunnen spreken, is het vaak nodig om naar de leeftijd, functie en burgerlijke staat te vragen. Daarom is het in Vietnam normaal dat men aan een wildvreemde naar de leeftijd vraagt.

1.2 Uitspraak

De correcte uitspraak van een vreemde taal die u niet of nauwelijks kent, is onmogelijk. Wanneer u wilt dat uw Vietnamees gaat klinken als dat van een Vietnamees, dan biedt dit boekje u daarbij geen hulp. Wees echter niet bang om Vietnamees te praten. Het zal zeker fouten bevatten, maar de Vietnamees neemt u dat niet kwalijk, integendeel, zij waarderen het zeer.

- **Tonen**

Het Vietnamees heeft vijf toonhoogten. In het Vietnamese schrift worden vier van deze tonen aangegeven door middel van een teken boven een klinker. Een zware dalende toon wordt aangegeven door middel van een punt onder een klinker. Wij hanteren deze toontekens ook in de transcriptie.

ma	má	mà	mả	mã	mạ
Neutraal	Stijgend	Dalend	Dalend snel stijgend	Dalend langzaam stijgend	Zwaar dalend

Klinkers

	transcriptie	klinkt als
a	*aa*	*baan*
â	*ə*	*behalve*
ă	*a*	*hat* (En.)
e	*eh*	*fair* (En.)
ê	*ee*	*zee*
i	*ie*	*die*
o	*oh*	*poort*
ô	*oo*	*toon*
ơ	*euh*	*soeur* (Fr.)
u	*oe*	*zoen*
ư	*uu*	*good* (En.)
y	*ie*	*die*

Het Vietnamees kent veel meer klinkers dan het Nederlands. Sommige klanken hebben geen equivalenten in het Nederlands. Wij hebben geprobeerd om een klank te vinden die zo dicht mogelijk bij het Vietnamees ligt. Soms is het onvermijdelijk om een klank uit het Engels te gebruiken. Wij geven dat aan door middel van het volgende symbool: (En.). Verder zijn er ook veel klinkercombinaties. Het is een kwestie van het aan elkaar zangerig uitspreken van deze klinkers. Bij het uitspreken van de klinkers moet u tevens rekening houden met de vijf toonhoogten.

Klinkercombinaties

a-combinaties	wordt
ai	*aai*
ao	*aau*
au	*au*
ay	*ai*
âu	*oow*
ây	*ei*

e-combinaties	wordt
eo	*el*
êu	*eeu*

i-combinaties	wordt
ia	*ieah*
iu	*ieoe*
iê/yê	*ieh*

o-combinaties	wordt
oa	*waa*
oă	*oa*
oe	*ooeh*
oi	*oi*
ôi	*ooi*
ơi	*euhj*

u-combinaties	wordt
ua	*oea*
uâ	*oeah*
uê	*wee*
ui	*oei*
uy	*wie*
uô	*oeh*
uơ	*oeeuh*
ưa	*uuah*
ưi	*uui*
ươ	*uueuh*
ưu	*ieoe/oew* (zuid)

Ingewikkelde combinaties

	wordt
iêu	*ieuw*
oai	*waai*
uây	*wei*
uôi	*oehj*
uya	*uur*
uyê	*uuieh*
ươi	*uuhj*
ươu	*ieuw/oew* (zuid)
yêu	*ieuw*

Uitzonderingen

	transcriptie	klinkt als
ach	*ekh*	M*ac* Donald's
anh	*anj*	b*ang* (En.)
ich	*ikh*	

• Medeklinkers

Medeklinkers worden in de volgende tabel opgenomen. Wij hanteren de uitspraak in dit boekje volgens het Hanoi-dialect. Als een medeklinker in het zuiden (het Saigon-dialect) anders wordt uitgesproken, dan geven wij dit ook aan door middel van het volgende symbool: (zuid). Verder hebben sommige medeklinkers verschillende uitspraken als zij aan het begin of aan het einde van het woord staan.

	transcriptie	klinkt als
b	*b*	
c	*k*	
ch	*tj* (begin)*/k* (eind)	*Tsj*echië
d	*z/j* (zuid)	
đ	*d*	
g	*ĝ*	*g*ood (En.)
gh	*ĝ*	*g*ood (En.)
gi	*zi/dj* (zuid)	
h	*h*	
k	*k*	
kh	*g*	
l	*l*	
m	*m*	
n	*n*	
ng	*ng*	jo*ng*en
ngh	*ng*	jo*ng*en
nh	*nj* (begin)*/nh* (eind)	
p	*p*	
ph	*v*	
qu	*kw*	
r	*z/r* (zuid)	
s	*s*	
t	*t*	

th	*th*	*th*uis
tr	*tj*	*Tsj*echië
v	*w*	
x	*s*	

- **Valse vrienden**

Valse vrienden zijn woorden die in onze oren hetzelfde klinken, maar in werkelijkheid verschillende tonen hebben en dus ook verschillende betekenissen. Een voorbeeld is *ma* (geest) en *má* (moeder). U kunt zich voorstellen dat als u de toonhoogte verkeerd uitspreekt, men u verkeerd kan begrijpen. Als u uw uitspraak wilt testen, kunt u de volgende vraag *Ai bán sò tại bãi biển?* aan een Vietnamees stellen. Als hij of zij dan verstaat dat u vraagt *Wie verkoopt schelpen op het strand?*, dan is uw uitspraak goed genoeg.

1.3 Handige rijtjes

- **Hoe stel je een vraag?**

Wie?
Ai?
aai?
Wie is dat?
Ai đó vậy?
aai dóh wẹi?
Wat?
Gì?
zì?
Wat is hier te zien?
Ở đây có gì để xem không?
ẻuh dei kóh zì dẻe sehm goong?
Wat voor soort hotel is dat?
Đó là khách sạn loại gì?
dóh làa gékh saạn lwaại zì?
Waar?
Ở đâu?
ẻuh doow?
Waar is het toilet?
Nhà vệ sinh ở đâu?
njàa wẹe sienh ẻuh doow?

Waar gaat u naartoe?
Bạn đi đâu?
bạan die doow?
Waar komt u vandaan?
Bạn từ đâu đến?
bạan tuù doow déen?
Hoe?
Thế nào?
thée naàu?
Hoe ver is dat?
Bao xa?
baau saa?
Hoe lang duurt dat?
Mất bao lâu?
mát baau loow?
Hoe lang duurt de reis?
Chuyến đi mất bao lâu?
tjuuiéhn die mát baau loow?
Hoeveel?
Bao nhiêu?
baau njieuw?
Hoeveel kost dit?
Bao nhiêu tiền?
baau njieuw tièhn?
Hoe laat is het?
Mấy giờ vậy?
méi zièuh wẹi?
Welk? Welke? (enkelvoud/meervoud)
Nào?
Naàu?
Welk glas is voor mij?
Cốc nào là của tôi?
kóok naàu làa koẻa tooi?
Wanneer?
Khi nào?
gie naàu?
Wanneer vertrekt u?
Khi nào bạn đi?
gie naàu bạan die?
Waarom?
Tại sao?
taại saau?

Kunt u me ...?
Bạn có thể ... tôi không?
bạan kóh thẻe ... tooi goong?
Kunt u me helpen, a.u.b.?
Bạn có thể giúp tôi không?
bạan kóh thẻe zioép tooi goong?
Kunt u me dat wijzen?
Bạn có thể chỉ cho tôi không?
bạan kóh thẻe tjie tjoh tooi goong?
Kunt u met me meegaan, a.u.b.?
Bạn có thể đi với tôi không?
bạan kóh thẻe die weúhj tooi goong?
Wilt u ...?
Bạn có thể ... không?
bạan kóh thẻe ... goong?
Wilt u voor mij kaartjes reserveren, a.u.b.?
Bạn có thể giữ trước vé cho tôi không?
bạan kóh thẻe ziữu tjuuéuk wéh tjoh tooi goong?
Weet u ...?
Bạn có biết ... không?
bạan kóh biéht ... goong?
Weet u misschien een ander hotel?
Bạn có biết một khách sạn khác không?
bạan kóh biéht mọot gékh saạn gáak goong?
Hebt u ...?
Bạn có ... không?
bạan kóh ... goong?
Hebt u voor mij een ...?
Bạn có ... cho tôi không?
bạan kóh ... tjoh tooi goong?
Hebt u misschien een gerecht zonder vlees?
Bạn có món chay không?
bạan kóh móhn tjai goong?
Ik wil graag ...
Tôi muốn ...
tooi moéhn ...
Ik wil graag een kilo appels
Tôi muốn một ký táo
tooi moéhn mọot kié taáu
Mag ik ...?
Tôi có được phép ... không?
tooi kóh duụeuhk véhp ... goong?